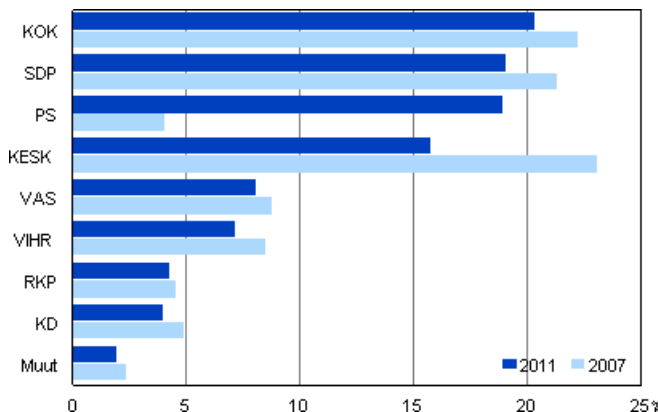


Eduskuntavaalit 2011, ennakkotieto

Perussuomalaiset vaalien suurvoittaja, Kokoomus nousi suurimmaksi puolueeksi eduskuntavaaleissa 2011

Perussuomalaiset nousi vaalien voittajaksi, kun muut eduskuntapuolueet menettivät kannatustaan verrattuna edellisiin eduskuntavaaleihin. Perussuomalaiset lisäsi kannatustaan 14,9 prosenttiyksikköä, saaden koko maan äänistä 19,0 prosenttia, mikä nosti sen pienimmästä eduskuntapuolueesta maan kolmanneksi suurimmaksi puolueeksi. Perussuomalaisten äänisaalis merkitsi puolueelle 34 lisäpaikkaa eduskuntaan. Kaikkiaan se sai 39 edustajaa ja ääniä yhteensä koko maassa 559 000, mikä on yli 447 000 ääntä enemmän kuin vuoden 2007 eduskuntavaaleissa.

Puolueiden kannatus eduskuntavaaleissa 2011 ja 2007



Suomen Keskusta oli vaalien suurin häviäjä, puolue putosi suurimmasta puolueesta neljänneksi. Suomen Keskusta sai koko maan äänistä 15,8 prosenttia. Edellisiin eduskuntavaaleihin verrattuna sen kannatus laski 7,3 prosenttiyksiköllä. Suomen Keskusta sai 463 000 ääntä ja 35 kansanedustajaa eduskuntaan. Puolueen paikkamäärä väheni kuudellatoista ja äänimäärä yli 177 000 äänellä verrattuna vuoden 2007 eduskuntavaaleihin.

Kokoomus nousi suurimmaksi puolueeksi. Kokoomus sai 44 edustajapaikkaa ja äänistä 20,4 prosenttia. Kokoomus menetti kuusi edustajaa ja sai 1,9 prosenttiyksikköä vähemmän ääniä kuin edellisissä eduskuntavaaleissa. Koko maassa Kokoomus sai ääniä 598 000, mikä on noin 18 000 ääntä vähemmän kuin vuonna 2007.

SDP nousi maan toiseksi suurimmaksi puolueeksi. SDP sai 19,1 prosenttia äänistä ja 42 edustajapaikkaa, mikä on 2,3 prosenttiyksikköä ja kolme edustajapaikkaa vähemmän kuin vuoden 2007 eduskuntavaaleissa. SDP:n äänimäärä oli 561 000, noin 33 000 ääntä edellisiä eduskuntavaaleja vähemmän.

Vasemmistoliitto sai vaaleissa 8,1 prosenttia äänistä ja 14 edustajapaikkaa. Edellisiin eduskuntavaaleihin verrattuna väheni äänimäärä 0,7 prosenttiyksikköä ja edustajien määrä kolmella. Vihreä liitto sai 7,2 prosenttia äänistä ja kymmenen edustajapaikkaa. Puolueen äänimäärä väheni 1,3 prosenttiyksikköä ja edustajapaikkojen määrä pienentyi viidellä. RKP sai vaaleissa 4,3 prosenttia äänistä, mikä on 0,3 prosenttiyksikköä edellisiä eduskuntavaaleja vähemmän. Puolue säilytti yhdeksän edustajapaikkaansa. Kristillisdemokraatit saivat äänistä 4,0 prosenttia, 0,9 prosenttiyksikköä vähemmän kuin edellisissä eduskuntavaaleissa. KD menetti yhden edustajapaikan saaden eduskuntaan kuusi edustajaa. Vuoden 2011 eduskuntavaaleissa ei eduskuntaan noussut uusia puolueita.

Puolueiden kannatus eduskuntavaaleissa 2011 ja 2007 (%)

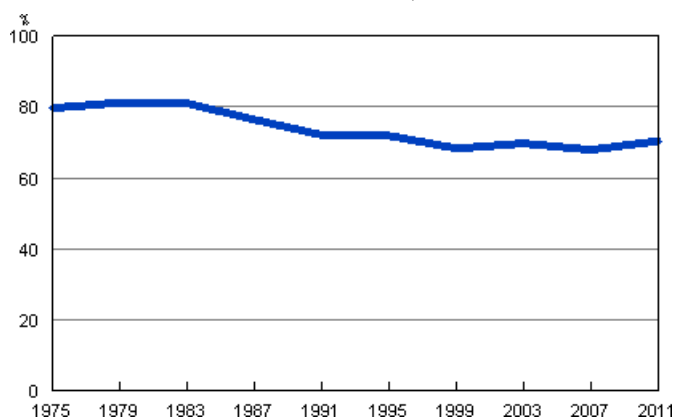
Puolue	Eduskunta- vaalit 2011	Eduskunta- vaalit 2007
Kansallinen Kokoomus KOK	20,4	22,3
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	19,1	21,4
Perussuomalaiset PS	19,0	4,1
Suomen Keskusta KESK	15,8	23,1
Vasemmistoliitto VAS	8,1	8,8
Vihreä liitto VIHR	7,2	8,5
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	4,3	4,6
Kristillisdemokraatit KD	4,0	4,9
Muut	2,0	2,4

Vaaliosallistuminen edellisiä eduskuntavaaleja aktiivisempaa

Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti oli 70,4 prosenttia, mikä on 2,5 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuoden 2007 eduskuntavaaleissa. Äänestysaktiivisuus nousi Ahvenanmaan vaalipiiriä lukuun ottamatta kaikissa muissa vaalipiireissä. Vilkkainta äänestäminen oli Helsingin vaalipiirissä, jossa äänesti 75,4 prosenttia äänioikeutetuista. Keskimääräistä vilkkaammin äänestettiin myös Vaasan (73,2 %), Uudenmaan (72,9 %), Pirkanmaan (71,5 %) ja Varsinais-Suomen (71,2 %) vaalipiireissä.

Kaikkiaan äänioikeutettuja oli 4 387 701. Suomessa asuvia äänioikeutettuja oli 4 159 857 ja ulkomailla asuvia 227 844. Ulkomaalaisten äänestysaktiivisuus oli 10,7 prosenttia, mikä on 2,1 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisissä eduskuntavaaleissa.

Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa 1975 - 2011, %



Äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa 1975 - 2011, %¹⁾

Vuosi	Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestys %	Ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten äänestys %
1975	79,7	7,1
1979	81,2	6,7
1983	81,0	6,7
1987	76,4	5,8
1991	72,1	5,6
1995	71,9	6,1
1999	68,3	6,5
2003	69,7	8,8
2007	67,9	8,6
2011	70,4	10,7

1) Äänioikeutta laajennettiin vuonna 1975 ulottamalla äänioikeus Suomessa henkikirjoittamattomiin Suomen kansalaisiin.

Sisällys

1. Ehdokkaiden tausta-analyysi eduskuntavaaleissa 2011.....	6
1.1. Ehdokkaat ja äänioikeutetut sukupuolen mukaan	6
1.2. Ulkomaalaistausta.....	8
1.3. Keski-ikä.....	9
1.4. Työhön osallistuminen.....	11
1.5. Perheasema	12
1.6. Äänioikeutetut ja ehdokkaat lasten lukumäärän mukaan 2011.....	14
1.7. Äänioikeutetut ja ehdokkaat koulutusasteen mukaan 2011.....	15
1.8. Äänioikeutetut ja ehdokkaat valtionveronalaisten tulojen mukaan eduskuntavaaleissa 2011	17
1.9. Tuloluokat eduskuntavaaleissa 2011.....	19
2. Kuntaliitokset eduskuntavaaleissa 1983-2011.....	21

Taulukot

Taulukko 1. Äänioikeutetut ja ehdokkaat sukupuolen mukaan puolueittain eduskuntavaaleissa 2011.....	7
Taulukko 2. Naisten osuus äänioikeutetuista ja ehdokkaista vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011.....	8
Taulukko 3. Ehdokkaiden keski-ikä sukupuolen mukaan vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011.....	9
Taulukko 4. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden ikärakenne eduskuntavaaleissa 2011.....	11
Taulukko 5. Äänioikeutetut ja ehdokkaat pääasiallisen toiminnan mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	12
Taulukko 6. Äänioikeutetut ja ehdokkaat perheaseman mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	14
Taulukko 7. Äänioikeutetut ja ehdokkaat biologisten lasten lukumäärän mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	15
Taulukko 8. Äänioikeutetut ja ehdokkaat koulutusasteen mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	16
Taulukko 9. Äänioikeutetut ja ehdokkaat valtionveronalaisten mediaanitulojen (euroa) mukaan eduskuntavaaleissa 2011 ja 2007.....	18
Taulukko 10. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden valtionveronalaiset mediaanitulot (euroina) vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011	19
Taulukko 11. Äänioikeutetut ja ehdokkaat valtionveronalaisten tulojen (euroa) mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	20

Kuviot

Kuvio 1. Äänioikeutetut ja ehdokkaat sukupuolen mukaan puolueittain eduskuntavaaleissa 2011.....	6
Kuvio 2. Naisten osuus äänioikeutetuista ja ehdokkaista vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011.....	7
Kuvio 3. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden ulkomaalaistausta eduskuntavaaleissa 2011.....	9
Kuvio 4. Ehdokkaiden keski-ikä sukupuolen mukaan vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011.....	10
Kuvio 5. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden ikärakenne eduskuntavaaleissa 2011.....	10
Kuvio 6. Äänioikeutetut ja ehdokkaat pääasiallisen toiminnan mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	12
Kuvio 7. Äänioikeutetut ja ehdokkaat perheaseman mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	13
Kuvio 8. Äänioikeutetut ja ehdokkaat biologisten lasten lukumäärän mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	15
Kuvio 9. Äänioikeutetut ja ehdokkaat koulutusasteen mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....	16
Kuvio 10. Äänioikeutetut ja ehdokkaat valtionveronalaisten mediaanitulojen (euroa) mukaan eduskuntavaaleissa 2011 ja 2007.....	17
Kuvio 11. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden valtionveronalaiset mediaanitulot (euroina) vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011 ¹	18

Kuvio 12. Äänioikeutetut ja ehdokkaat valtionveronalaisten tulojen (euron) mukaan eduskuntavaaleissa 2011.....20

Eduskuntavaalit, laatuseloste.....27

1. Ehdokkaiden tausta-analyysi eduskuntavaaleissa 2011

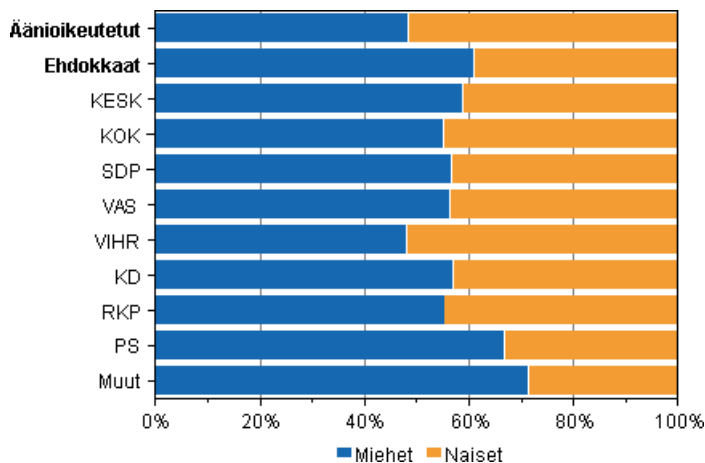
Seuraavassa tarkastellaan äänioikeutettuja ja puolueiden ehdokkaaksi asettamien henkilöiden taustatietoja eri tilastotietojen mukaan. Äänioikeutettujen tiedot perustuvat 2.3.2011 perustettuun äänioikeusrekisteriin. Henkilöiden taustatiedot perustuvat Tilastokeskuksen Henkilötilastojen tilastoaineistoihin, mm. työssäkäyntitilastoon ja perhetilastoon. Äänioikeutetuista tarkastelussa ovat mukana vain Suomessa asuvat äänioikeutetut.

1.1. Ehdokkaat ja äänioikeutetut sukupuolen mukaan

Vaaleissa asetettiin 2 315 ehdokasta, joista miehiä on 1 412 ja naisia 903. Eduskuntapuolueista suhteellisesti vähiten naisehdokkaita on Perussuomalaisilla (33,2 %) ja Suomen Keskustalla (41,2 %).

Eduskuntapuolueista Perussuomalaiset ovat ainoa puolue, joka jää naisten osuudessa alle keskiarvon (39 %). Eniten naisehdokkaita on Vihreillä (51,8 %) ja Kokoomuksella (44,8 %). Vain Vihreillä on enemmän nais- kuin miesehdokkaita. Äänioikeutetuista naisia on enemmistö eli 51,6 prosenttia.

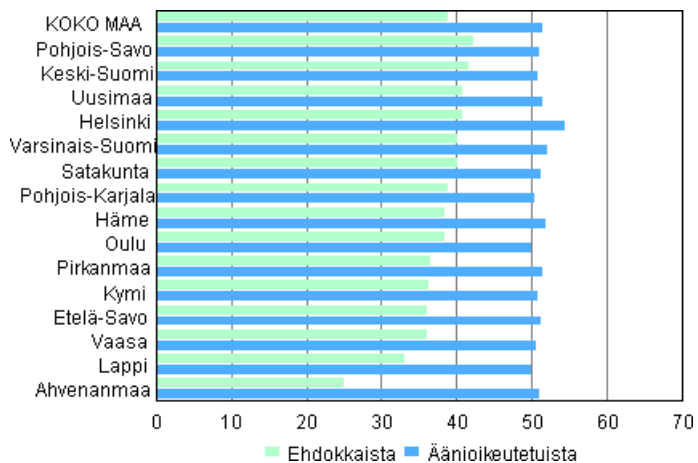
Kuvio 1. Äänioikeutetut ja ehdokkaat sukupuolen mukaan puolueittain eduskuntavaaleissa 2011



Taulukko 1. Äänioikeutetut ja ehdokkaat sukupuolen mukaan puolueittain eduskuntavaaleissa 2011

	Miehet	Naiset
Äänioikeutetut	48,4	51,6
Ehdokkaat	61,0	39,0
Suomen Keskusta KESK	58,8	41,2
Kansallinen Kokoomus KOK	55,2	44,8
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	56,7	43,3
Vasemmistoliitto VAS	56,4	43,6
Vihreä liitto VIHR	48,2	51,8
Suomen Kristillisdemokraatit KD	57,1	42,9
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	55,4	44,6
Perussuomalaiset PS	66,8	33,2
Muut	71,5	28,5

Kuvio 2. Naisten osuus äänioikeutetuista ja ehdokkaista vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011



Taulukko 2. Naisten osuus äänioikeutetuista ja ehdokkaista vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011

Vaalipiiri	Naisten osuus ehdokkaista	Naisten osuus äänioikeutetuista
KOKO MAA	39,0	51,6
Pohjois-Savo	42,4	51,1
Keski-Suomi	41,8	51,0
Uusimaa	40,9	51,5
Helsinki	40,8	54,5
Varsinais-Suomi	40,3	52,2
Satakunta	40,2	51,4
Pohjois-Karjala	38,9	50,5
Häme	38,6	51,9
Oulu	38,5	50,0
Pirkanmaa	36,7	51,6
Kymi	36,4	51,0
Etelä-Savo	36,2	51,3
Vaasa	36,1	50,7
Lappi	33,3	50,1
Ahvenanmaa	25,0	51,1

Naisehdokkaiden osuus on pienin Ahvenanmaan (25,0 %) ja Lapin vaalipiireissä (33,3 %). Naisten osuus ehdokkaista on suurin Pohjois-Savossa (42,4 %). Yli maan keskiarvon naisehdokkaita on myös Keski-Suomen, Uudenmaan, Helsingin, Varsinais-Suomen ja Satakunnan vaalipiireissä.

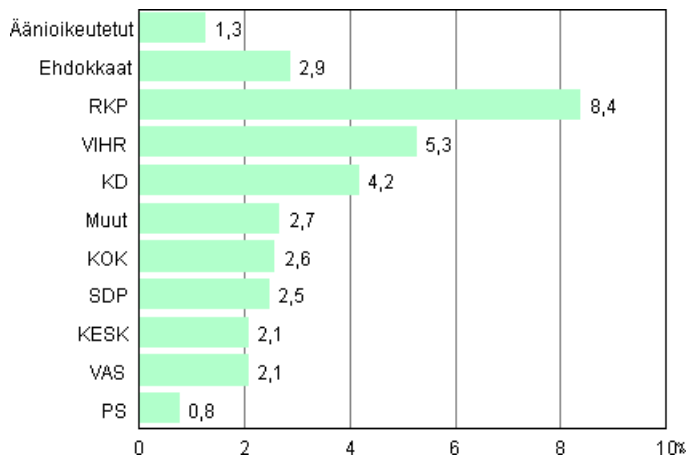
Kaikissa vaalipiireissä on naisilla enemmistö äänioikeutetuista. Suurin enemmistö on Helsingin vaalipiirissä, jonka äänioikeutetuista 54,5 prosenttia on naisia, mutta ehdokkaista naisia on vain 40,8 prosenttia.

Väestörakenteen ja ehdoksrakenteen ero eli naisten aliedustus on suurin Ahvenanmaan vaalipiirissä, jossa ehdokkaista on naisia 25 prosenttia, mutta äänioikeutetuista 51 prosenttia. Myös Lapin vaalipiirissä naisehdokkaiden osuus on 33,3 prosenttia ja äänioikeutetuista on naisia 50,1 prosenttia. Pienin ero on Pohjois-Savon vaalipiirissä eli 8,7 prosenttiyksikköä.

1.2. Ulkomaalaistausta

Ulkomaalaistausta on noin kolmella prosentilla ehdokkaista. Äänioikeutetuista ulkomaalaistaustaisia on 1,3 prosenttia. Ulkomaalaisiksi on katsottu ne henkilöt, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Eniten ulkomaalaistaustaisia ehdokkaita on RKP:llä (8,4 %) ja Vihreillä (5,3 %). Vähiten vieraskielisiä on Perussuomalaisten ehdokkaina (0,8 %).

Kuvio 3. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden ulkomaalaistausta eduskuntavaaleissa 2011



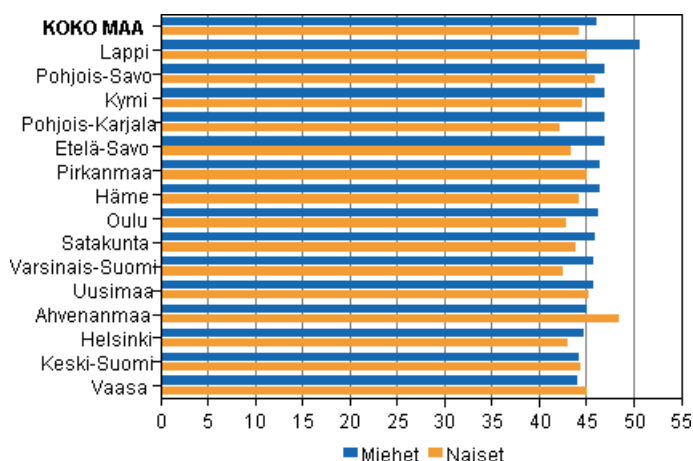
1.3. Keski-ikä

Miesehdokkaiden keski-ikä on laskenut viime eduskuntavaaleista noin kahdella vuodella. Sen sijaan naisehdokkaat ovat nyt keskimäärin puoli vuotta vanhempia edellisiin vaaleihin verrattuna. Miesehdokkaiden keski-ikä on nyt 46,2 ja naisehdokkaiden 44,3 vuotta. Naisehdokkaat ovat keskimäärin noin kaksi vuotta nuorempia kuin miehet.

Taulukko 3. Ehdokkaiden keski-ikä sukupuolen mukaan vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011

Vaalipiiri	Miehet	Naiset
KOKO MAA	46,2	44,3
Lappi	50,7	45,1
Pohjois-Savo	47,1	46,1
Kymi	47,1	44,7
Pohjois-Karjala	47,1	42,3
Etelä-Savo	47,0	43,5
Pirkanmaa	46,6	45,2
Häme	46,5	44,4
Oulu	46,3	43,0
Satakunta	46,1	43,9
Varsinais-Suomi	45,9	42,6
Uusimaa	45,8	45,3
Ahvenanmaa	45,2	48,5
Helsinki	44,9	43,2
Keski-Suomi	44,3	44,5
Vaasa	44,2	45,2

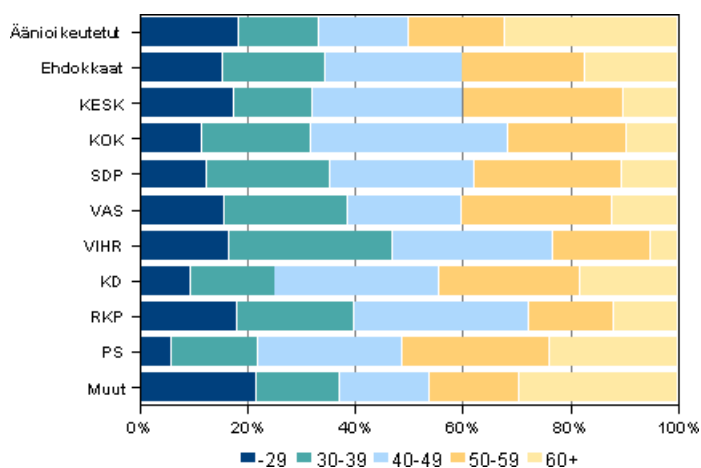
Kuvio 4. Ehdokkaiden keski-ikä sukupuolen mukaan vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011



Äänioikeutettujen miesten keski-ikä on 48,1 ja naisten 50,9 vuotta. Miesehdokkaat ovat pari vuotta nuorempia kuin äänioikeutetut miehet, mutta naisehdokkaat ovat vajaat seitsemän vuotta nuorempia kuin äänioikeutetut naiset.

Nuorimmat naisehdokkaat ovat Pohjois-Karjalassa (42,3 vuotta) ja Varsinais-Suomessa (42,6 vuotta). Nuorimmat miesehdokkaat ovat Vaasan (44,2 vuotta), Keski-Suomen (44,3 vuotta) ja Helsingin (44,9 vuotta) vaalipiireissä. Vanhimmat naisehdokkaat ovat Ahvenanmaalla (48,5 vuotta) ja Pohjois-Savossa (46,1). Vanhimmat miesehdokkaat ovat Lapissa (50,7). Sukupuolten ikäero on suurin Lapissa eli 5,6 vuotta ja pienin Keski-Suomessa ja Uudellamaalla, joissa ero on alle vuoden.

Kuvio 5. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden ikärakenne eduskuntavaaleissa 2011



Taulukko 4. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden ikärakenne eduskuntavaaleissa 2011

	- 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60+
Äänioikeutetut	18,5	14,7	16,7	17,8	32,3
Ehdokkaat	15,5	19,1	25,3	22,7	17,4
Suomen Keskusta KESK	17,6	14,6	27,9	29,6	10,3
Kansallinen Kokoomus KOK	11,6	20,3	36,6	22,0	9,5
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	12,6	22,7	26,9	27,3	10,5
Vasemmistoliitto VAS	15,7	22,9	21,2	28,0	12,3
Vihreä liitto VIHR	16,7	30,3	29,8	18,0	5,3
Suomen Kristillisdemokraatit KD	9,4	15,7	30,4	26,2	18,3
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	18,1	21,7	32,5	15,7	12,0
Perussuomalaiset PS	5,9	16,0	26,9	27,3	23,9
Muut	21,7	15,6	16,5	16,7	29,6

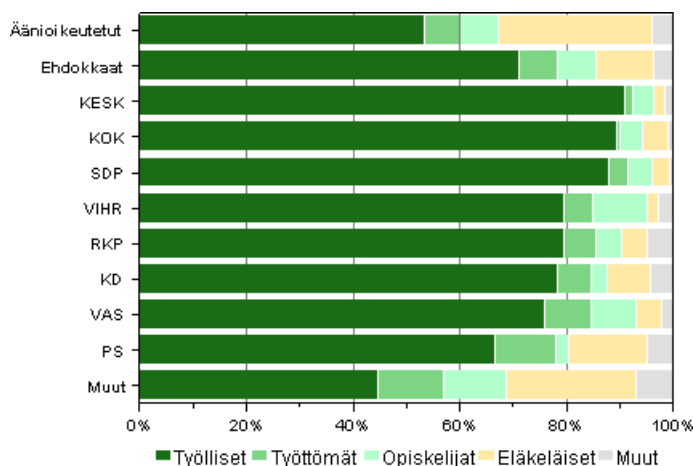
Vihreillä on eniten alle 40-vuotiaita ehdokkaita, miltei puolet. Myös RKP:llä, Vasemmistoliitolla ja SDP:llä on enemmän alle 40-vuotiaita ehdokkaita kuin alle 40-vuotiaiden osuus äänioikeutetuissa. Vähiten nuoria ehdokkaita on Perussuomalaisilla ja Kristillisdemokraateilla. Kokoomuksella on eniten 40-49-vuotiaita ehdokkaita.

Eniten 50 vuotta täyttäneitä ehdokkaita on Perussuomalaisilla (51,3 %) ja Kristillisdemokraateilla (44,5 %), Perussuomalaisilla heitä on jopa enemmän kuin äänioikeutetuissa (50,1 %). Vihreillä ja RKP:llä 50 vuotta täyttäneitä on ehdokkaista alle 30 %.

1.4. Työhön osallistuminen

Kaikista äänioikeutetuista vuoden 2009 lopussa oli työllisiä hieman yli puolet eli 53,4 prosenttia, työttömiä 6,7 prosenttia, opiskelijoita 7,2 prosenttia ja eläkeläisiä 28,8 prosenttia. Kolmen suuren puolueen (Keskusta, Kokoomus, SDP) ehdokkaista noin 90 prosenttia oli työllisiä, Perussuomalaisista työllisten osuus on 66,8 prosenttia. Työttömiä ei Keskustan, Kokoomuksen ja SDP:n ehdokkaista ollut juuri kukaan. Sen sijaan Perussuomalaisista 11,3 prosenttia on ollut työttömänä vuoden 2009 lopussa. Kaikista ehdokkaana olevista noin 71 prosenttia oli työllisiä ja noin seitsemän prosenttia työttömiä vuoden 2009 lopussa.

Kuvio 6. Äänioikeutetut ja ehdokkaat pääasiallisen toiminnan mukaan eduskuntavaaleissa 2011



Opiskelija- ja eläkeläisehdokkaita suurimmilla puolueilla on vain 6 - 9 prosenttia. Eniten opiskelijaehdokkaita on Vihreillä (10,1 %) ja Vasemmistoliitolla (8,5 %). Eläkeläisehdokkaita puolestaan on eniten Perussuomalaisilla (14,7 %) ja Kristillisdemokraateilla (7,9 %).

Taulukko 5. Äänioikeutetut ja ehdokkaat pääasiallisen toiminnan mukaan eduskuntavaaleissa 2011

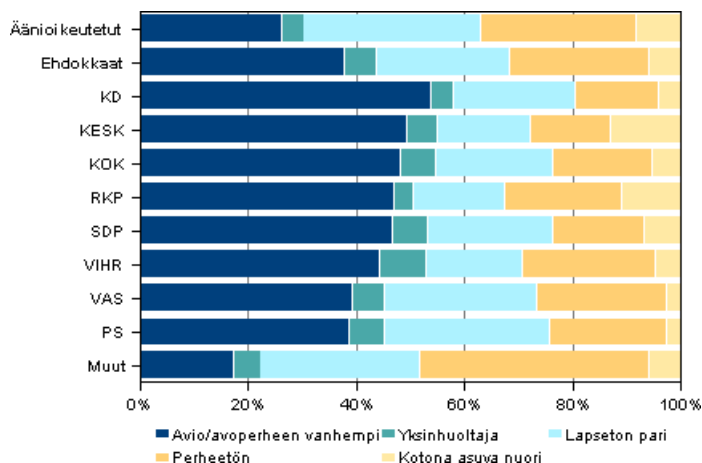
	Työlliset	Työttömät	Opiskelijat	Eläkeläiset	Muut
Äänioikeutetut	53,4	6,7	7,2	28,8	3,8
Ehdokkaat	71,4	7,3	7,1	10,7	3,6
Suomen Keskusta KESK	91,0	1,7	3,9	2,1	1,3
Kansallinen Kokoomus KOK	89,7	0,4	4,3	4,7	0,9
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	88,2	3,4	4,6	3,4	0,4
Vihreä liitto VIHR	79,8	5,3	10,1	2,2	2,6
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	79,5	6,0	4,8	4,8	4,8
Suomen Kristillisdemokraatit KD	78,5	6,3	3,1	7,9	4,2
Vasemmistoliitto VAS	76,3	8,5	8,5	4,7	2,1
Perussuomalaiset PS	66,8	11,3	2,5	14,7	4,6
Muut	44,8	12,4	11,8	24,2	6,8

1.5. Perheasema

Kaikista äänioikeutetuista lähes neljännes on lapsiperheen vanhempia eli perheessä on huollettavana vähintään yksi alaikäinen lapsi. Yksinhuoltajia heistä on vajaat kolme prosenttia. Lisäksi noin kuusi prosenttia on vanhempia, joilla asuu kotona vain täysi-ikäisiä lapsia. Lapsettomia, parisuhteessa

eläviä on noin 33 %, perheettömiä yksinasuvia vajaat 30 % ja kotona asuvia aikuisia nuoria noin kahdeksan prosenttia äänioikeutetuista.

Kuvio 7. Äänioikeutetut ja ehdokkaat perheeseaman mukaan eduskuntavaaleissa 2011



Ehdokkaat poikkeavat myös perheeseamaltaan äänioikeutetuista: lapsiperheen vanhempia on huomattavasti enemmän ja lapsettomassa parisuhteessa eläviä huomattavasti vähemmän kuin äänioikeutetuissa. Tätä selittää tietenkin jo se, että ehdokkaiden ikärakenne on nuorempi kuin äänioikeutettujen. Isolla osalla äänioikeutetuista lapset ovat jo muuttaneet pois kotoa, kun taas suuri osa ehdokkaista on sen ikäisiä, että lapset asuvat vielä kotona.

Perussuomalaisten, Vasemmistoliiton ja RKP:n ehdokkaissa on vähiten (37 - 42 %) lapsiperheen vanhempia, muissa suuremmissa puolueissa heidän osuutensa on 47 - 50 prosenttia. Kotona asuvia nuoria on puolestaan eniten Keskustan (12,9 %) ja RKP:n (10,8 %) ehdokkaina. Perheettömiä, yleensä yksinasuvia, on ehdokkaissa eniten Vihreissä ja Vasemmistoliitossa eli lähes neljännes ehdokkaista.

Taulukko 6. Äänioikeutetut ja ehdokkaat perheaseman mukaan eduskuntavaaleissa 2011

	Avio/avo- perheen vanhempi	Yksin- huoltaja	Lapseton pari	Perheetön	Kotona asuva nuori
Äänioikeutetut	26,2	4,1	32,7	28,7	8,3
Ehdokkaat	37,8	5,9	24,5	25,8	5,9
Suomen Kristillisdemokraatit KD	53,9	4,2	22,5	15,2	4,2
Suomen Keskusta KESK	49,4	5,6	17,2	15,0	12,9
Kansallinen Kokoomus KOK	48,3	6,5	21,6	18,5	5,2
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	47,0	3,6	16,9	21,7	10,8
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	46,6	6,7	23,1	16,8	6,7
Vihreä liitto VIHR	44,3	8,8	17,5	24,6	4,8
Vasemmistoliitto VAS	39,4	5,9	28,0	24,2	2,5
Perussuomalaiset PS	38,7	6,7	30,3	21,8	2,5
Muut	17,3	5,0	29,6	42,1	6,0

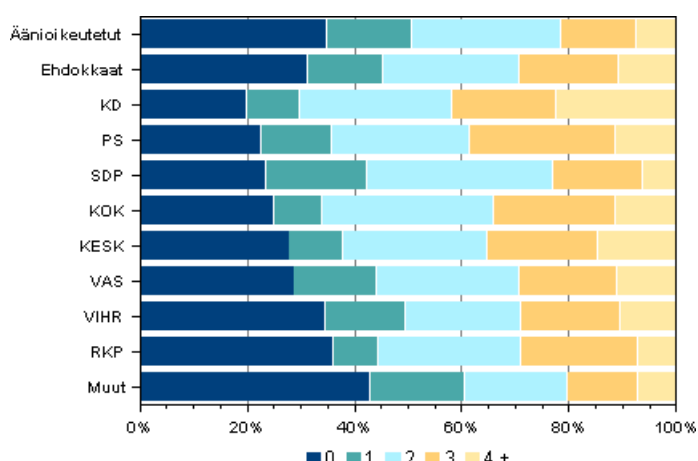
Kaikista äänioikeutetuista 44,3 prosenttia on avioliitossa eläviä ja 14,5 prosenttia asuu avioliitossa. Ehdokkaista 48,5 prosenttia elää avioliitossa ja avioliitossa 13,9 prosenttia.

Kristillisdemokraattien ehdokkaat poikkeavat äänestäjistä eniten, sillä 74,9 prosenttia heistä on avioliitossa. Vähiten avioliitossa eläviä ehdokkaita on Vihreissä (43,0 %) ja Vasemmistoliitossa (47,9 %), mutta avoparien osuus heillä on suurin, noin 19 prosenttia.

1.6. Äänioikeutetut ja ehdokkaat lasten lukumäärän mukaan 2011

Vaikka suuri osa äänioikeutetuista ja moni ehdokaskaan ei tällä hetkellä elä lapsiperheen arkea, se ei tarkoita sitä, ettei heillä olisi siitä kokemusta. Äänioikeutetuista vajaalla 35 prosentilla ei ole koskaan ollut omia lapsia, ehdokkaista taas kokonaan lapsettomia on noin 31 prosenttia. Niillä puolueilla, joilla on enemmän nuoria ehdokkaita, on lapsettomien osuus keskimääräistä suurempi kuten, Vihreiden ja RKP:n ehdokkailla. Lapsettomia ehdokkaita on vähiten Kristillisdemokraateilla, vain noin 20 prosenttia.

Kuvio 8. Äänioikeutetut ja ehdokkaat biologisten lasten lukumäärän mukaan eduskuntavaaleissa 2011



Taulukko 7. Äänioikeutetut ja ehdokkaat biologisten lasten lukumäärän mukaan eduskuntavaaleissa 2011

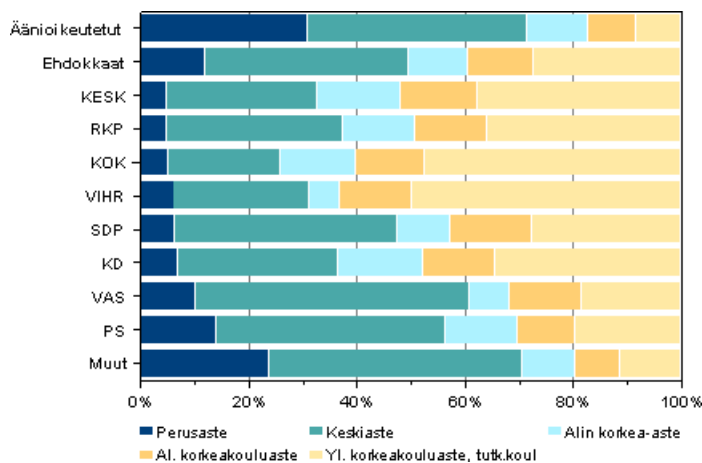
	0	1	2	3	4+
Äänioikeutetut	34,9	15,8	27,8	14,1	7,4
Ehdokkaat	31,2	14,2	25,5	18,5	10,6
Suomen Kristillisdemokraatit KD	19,9	9,9	28,3	19,4	22,5
Perussuomalaiset PS	22,7	13,0	25,6	27,3	11,3
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	23,5	18,9	34,5	16,8	6,3
Kansallinen Kokoomus KOK	25,0	9,1	31,9	22,8	11,2
Suomen Keskusta KESK	27,9	9,9	27,0	20,6	14,6
Vasemmistoliitto VAS	28,8	15,3	26,7	18,2	11,0
Vihreä liitto VIHR	34,6	14,9	21,5	18,4	10,5
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	36,1	8,4	26,5	21,7	7,2
Muut	43,1	17,6	19,2	13,1	7,1

1.7. Äänioikeutetut ja ehdokkaat koulutusasteen mukaan 2011

Eduskuntaan pyrkii korkeasti koulutettua väkeä. Lähes kaikkien puolueiden ehdokkaiden koulutustaso on parempi kuin väestöllä keskimäärin. Kaikista äänioikeutetuista perusasteen koulutuksen varassa on 30,8 prosenttia, mutta ehdokkaista vain 11,9 prosenttia. Suurten puolueiden ehdokkaista vielä pienempi osa on vain perusasteen koulutuksen saaneita: Keskustalla, RKP:llä ja Kokoomuksella noin 5, Vihreillä ja SDP:llä hiukan yli 6 ja Kristillisdemokraateilla vajaa 7 prosenttia. Perussuomalaisten ehdokkaista noin 14 prosentilla ja Vasemmiston ehdokkaista noin kymmenellä prosentilla ei ole perusasteen jälkeistä koulutusta. Korkean asteen koulutus on yli puolella ehdokkaista, mutta äänioikeutetuista vain noin 29 %:lla. Korkeimmin koulutettuja ovat Kokoomuksen ehdokkaat, joista yli 74 prosentilla on korkean asteen tutkinto.

Vähiten korkea-asteen tutkinnon suorittaneita ehdokkaita on Vasemmistoliitossa (39,3 %) ja Perussuomalaisissa (43,6 %).

Kuvio 9. Äänioikeutetut ja ehdokkaat koulutusasteen mukaan eduskuntavaaleissa 2011



Taulukko 8. Äänioikeutetut ja ehdokkaat koulutusasteen mukaan eduskuntavaaleissa 2011

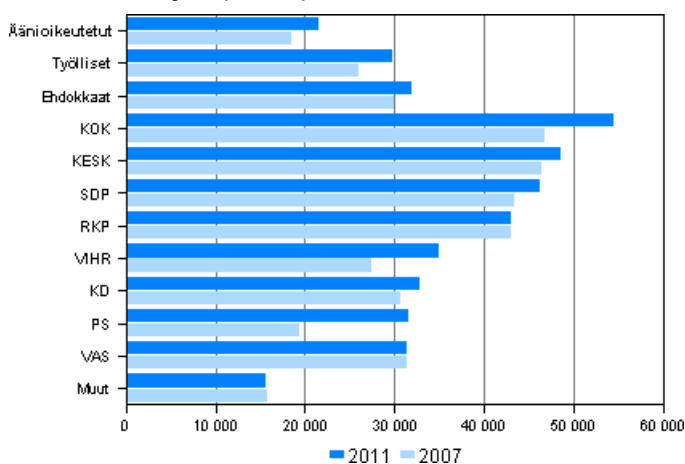
	Perusaste	Keskiaste	Alin korkea-aste	Al. korkeakouluaste	Yl. korkeakouluaste, tutkija-koulutus
Äänioikeutetut	30,8	40,7	11,3	8,8	8,4
Ehdokkaat	11,9	37,6	11,1	11,9	27,5
Suomen Keskusta KESK	4,7	27,9	15,5	14,2	37,8
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	4,8	32,5	13,3	13,3	36,1
Kansallinen Kokoomus KOK	5,2	20,7	13,8	12,9	47,4
Vihreä liitto VIHR	6,1	25,0	5,7	13,2	50,0
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	6,3	41,2	9,7	15,1	27,7
Suomen Kristillisdemokraatit KD	6,8	29,8	15,7	13,1	34,6
Vasemmistoliitto VAS	10,2	50,4	7,6	13,1	18,6
Perussuomalaiset PS	13,9	42,4	13,4	10,5	19,7
Muut	23,6	47,0	9,6	8,5	11,3

1.8. Äänioikeutetut ja ehdokkaat valtionveronalaisten tulojen mukaan eduskuntavaaleissa 2011

Tuloiltaan ehdokkaat poikkeavat voimakkaimmin äänestäjäkunnasta. Ehdokkaiden valtionveronalaisten tulojen mediaani on 32 042, kaikkien äänioikeutettujen 21 561 ja vuoden 2009 työllisten 29 897 euroa. Siten kaikkiin äänioikeutettuihin verrattuna ehdokkaiden tulot ovat 1,5-kertaiset. Työssäkäyviin äänioikeutettuihin verrattuna ehdokkaiden tulot ovat noin seitsemän prosenttia suuremmat. Vuoden 2007 ehdokkaiden mediaanitulot olivat 30 116 euroa, joka oli 63 prosenttia äänioikeutettujen tuloja suurempi.

Suurin ero äänioikeutettuihin on Kokoomuksen ehdokkailla, joiden tulot ovat noin 2,5-kertaiset äänioikeutettuihin verrattuna. Myös Keskustan, SDP:n ja RKP:n ehdokkaiden tulot ovat vähintään kaksinkertaiset äänioikeutettuihin verrattuna. Eduskuntapuolueista Vasemmisto ja Perussuomalaiset ovat lähimpänä äänestäjäkuntaa, mutta heidänkin tulonsa ovat noin 50 prosenttia äänioikeutettujen tuloja korkeammat. Vain pienten puolueiden ehdokkailla tulot jäävät alle äänestäjäkunnan tason.

Kuvio 10. Äänioikeutetut ja ehdokkaat valtionveronalaisten mediaanitulojen (euroa) mukaan eduskuntavaaleissa 2011 ja 2007

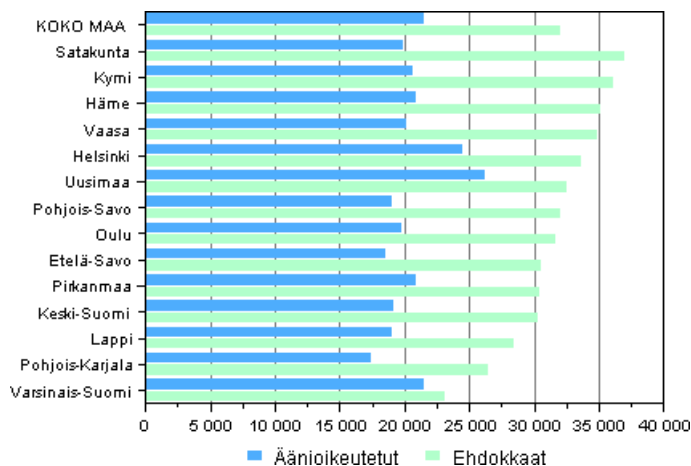


Taulukko 9. Äänioikeutetut ja ehdokkaat valtionveronalaisten mediaanitulojen (euroa) mukaan eduskuntavaaleissa 2011 ja 2007

	2011	2007
Äänioikeutetut	21 561	18 528
Työlliset	29 897	26 105
Ehdokkaat	32 042	30 116
Kansallinen Kokoomus KOK	54 569	46 895
Suomen Keskusta KESK	48 722	46 561
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	46 225	43 542
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	43 026	43 020
Vihreä liitto VIHR	35 118	27 461
Suomen Kristillisdemokraatit KD	32 850	30 757
Perussuomalaiset PS	31 645	19 518
Vasemmistoliitto VAS	31 480	31 535
Muut	15 646	15 917

Nyt päättyvällä eduskuntakaudella kaikkien äänioikeutettujen nimellistulot kasvoivat 16,4 prosenttia, työssäkäyvien 14,5 prosenttia ja ehdokkaiden 6,4 prosenttia. Eniten tulot nousivat Perussuomalaisten ehdokkailla, yli 60 prosenttia, joskin edelleen Perussuomalaisten mediaanitulot ovat eduskuntapuolueiden alhaisimpia. Vihreillä tulot nousivat 27,1 prosenttia ja Kokoomuksella 16,4 prosenttia. Muilla puolueilla mediaanitulojen muutos on pienempi kuin kaikilla äänioikeutetuilla. Vasemmistoliiton ja pienten puolueiden ehdokkailla mediaanitulot jopa pienenevät edellisvaaleista.

Kuvio 11. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden valtionveronalaiset mediaanitulot (euroina) vaaliipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011¹



¹ Ahvenanmaa jätetty pois vähäisten havaintojen vuoksi

Taulukko 10. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden valtionveronalaiset mediaanitulot (euroina) vaaliipiireittäin eduskuntavaaleissa 2011 ¹⁾

Vaalipiiri	Äänioikeutetut	Ehdokkaat
KOKO MAA	21 561	32 042
Satakunta	19 950	36 997
Kymi	20 669	36 167
Häme	20 958	35 166
Vaasa	20 148	34 902
Helsinki	24 547	33 641
Uusimaa	26 270	32 635
Pohjois-Savo	19 042	32 091
Oulu	19 858	31 694
Etelä-Savo	18 547	30 564
Pirkanmaa	20 892	30 504
Keski-Suomi	19 268	30 360
Lappi	19 127	28 542
Pohjois-Karjala	17 520	26 527
Varsinais-Suomi	21 524	23 215

1) Ahvenanmaa jätetty pois vähäisten havaintojen vuoksi.

Äänioikeutettujen tulotaso on korkein Uudenmaan ja Helsingin vaaliipiireissä, ehdokkailla parhaat tulot ovat Satakunnan, Kymen ja Hämeen vaaliipiirissä. Lähimpänä äänioikeutettujen ja ehdokkaiden tulot ovat toisiaan Varsinais-Suomessa, jossa ehdokkaiden mediaanitulot olivat vain 1 700 euroa korkeammat kuin äänioikeutettujen. Suurin ero on Satakunnassa, jossa se on noin 17 000 euroa. Varsinais-Suomea, Helsinkiä, Uuttamaata, Pirkanmaata ja Lappia lukuun ottamatta ehdokkaiden mediaanitulot ovat vähintään 50 prosenttia korkeammat kuin alueen äänestäjäkunnalla. Pienituloisimmat äänestäjät ovat Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Savossa, joissa äänestäjien mediaanitulot jäävät alle 19 000 euron. Pienituloisimmat ehdokkaat ovat Varsinais-Suomen vaaliipiirissä, jossa heidän tulonsa ovat 23 000 euroa.

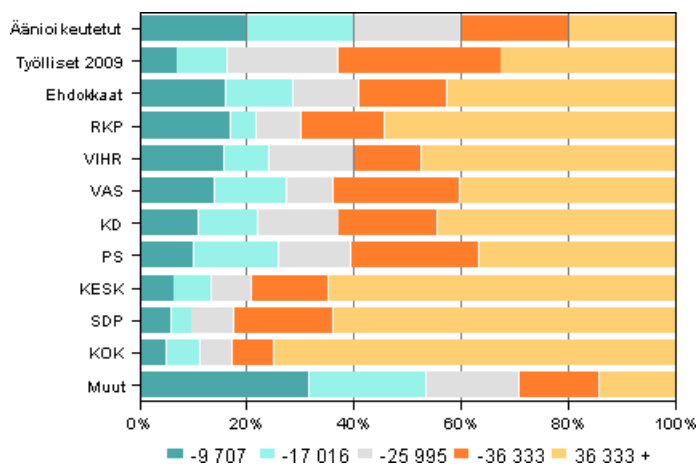
1.9. Tuloluokat eduskuntavaaleissa 2011

Seuraavassa on verrattu ehdokkaiden jakautumista tulokvintileihin, jotka on muodostettu äänioikeutettujen valtionveronalaisen tulojen perusteella. Tulokvintileihin jako tarkoittaa sitä, että tuloluokat on määritelty siten, että kuhunkin tuloluokkaan tulee saman verran henkilöitä eli 20 % äänioikeutetuista. Verrokkina on tarkasteltu myös vuoden 2009 työllisiä samoissa tuloluokissa.

Äänioikeutetuista alin viidennes ansaitsi vuonna 2009 alle 9 708 euroa ja ylin viidennes yli 36 333 euroa. Työllisistä alimpaan viidennekseen kuuluu seitsemän ja ehdokkaista 16 prosenttia. Vastaavasti ylimpään tuloviidennekseen kuuluu työllisistä kolmannes ja ehdokkaista lähes 43 prosenttia. Kokoomuksen ehdokkaista ylimpään tuloluokkaan kuuluu 75 prosenttia ehdokkaista ja Keskustan ja SDP:n ehdokkaistakin lähes kaksi kolmasosaa. Eniten pienituloisia on eduskuntapuolueista RKP:n, Vihreiden ja Vasemmistoliiton ehdokkaissa. Heidän pienituloisuuttaan selittää ehdokkaiden keskimääräistä nuorempi ikärakenne sekä muita suurempi opiskelijatausta.

Pienten puolueiden tulorakenne muistuttaa selvästi enemmän äänestäjäkunnan keskimääräistä tulorakennetta kuin suurten puolueiden. Pienten puolueiden ehdokkaista jopa lähes kolmannes kuuluu alimpaan tuloluokkaan ja ylimpään tuloluokkaan vain 14 prosenttia puolueiden ehdokkaista.

Kuvio 12. Äänioikeutetut ja ehdokkaat valtionveronalaisten tulojen (euron) mukaan eduskuntavaaleissa 2011



Taulukko 11. Äänioikeutetut ja ehdokkaat valtionveronalaisten tulojen (euroa) mukaan eduskuntavaaleissa 2011

	-9 707	-17 016	-25 995	-36 333	36 333+
Äänioikeutetut	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Työlliset 2009	7,0	9,5	20,6	30,3	32,6
Ehdokkaat	16,0	12,6	12,4	16,4	42,6
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	16,9	4,8	8,4	15,7	54,2
Vihreä liitto VIHR	15,8	8,3	15,8	12,7	47,4
Vasemmistoliitto VAS	14,0	13,6	8,5	23,7	40,3
Suomen Kristillisdemokraatit KD	11,0	11,0	15,2	18,3	44,5
Perussuomalaiset PS	10,1	16,0	13,4	23,9	36,6
Suomen Keskusta KESK	6,4	6,9	7,7	14,2	64,8
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	5,9	3,8	8,0	18,5	63,9
Kansallinen Kokoomus KOK	5,2	6,0	6,0	7,8	75,0
Muut	31,6	21,9	17,5	14,9	14,2

2. Kuntaliitokset eduskuntavaaleissa 1983-2011

Kuntaliitokset eduskuntavaaleissa 1983 - 2011 (1.1.2011, yhteensä 152)

Lakkautettu kunta		Uuden tai laajentuvan kunnan nimi		Ajankohta
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
	539 Nuijamaa		405 Lappeenranta	1.1.1989
02	Uudenmaan vaalipiiri	02	Uudenmaan vaalipiiri	
	842 Tenhola		835 Tammisaari	1.1.1993
03	Turun eteläinen vaalipiiri	03	Turun eteläinen vaalipiiri	
	209 Kalanti		895 Uusikaupunki	1.1.1993
04	Turun pohjoinen vaalipiiri	04	Turun pohjoinen vaalipiiri	
	685 Rauman mlk		684 Rauma	1.1.1993
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
	787 Säynätsalo		179 Jyväskylä	1.1.1993
	274 Konginkangas		992 Äänekoski	1.1.1993
02	Uudenmaan vaalipiiri	02	Uudenmaan vaalipiiri	
	427 Lohja		444 Lohja	1.1.1997
	428 Lohjan kunta		444 Lohja	1.1.1997
	612 Porvoo		638 Porvoo	1.1.1997
	613 Porvoon mlk		638 Porvoo	1.1.1997
06	Hämeen vaalipiiri	06	Hämeen vaalipiiri	
	088 Heinola		111 Heinola	1.1.1997
	089 Heinolan mlk		111 Heinola	1.1.1997
09	Etelä-Savon vaalipiiri	09	Etelä-Savon vaalipiiri	
	014 Anttola		491 Mikkeli	1.1.2001
	492 Mikkelin mlk		491 Mikkeli	1.1.2001
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
	299 Kuorevesi		182 Jämsä	1.1.2001
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
	841 Temmes		859 Tyrnävä	1.1.2001
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
	917 Vehkalahti		075 Hamina	1.1.2003
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
	582 Pattijoki		678 Raahe	1.1.2003
09	Etelä-Savon vaalipiiri	09	Etelä-Savon vaalipiiri	
	184 Jäppilä		640 Pieksänmaa	1.1.2004
	594 Pieksämäen mlk		640 Pieksänmaa	1.1.2004
	937 Virtasalmi		640 Pieksänmaa	1.1.2004
03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	
	431 Loimaan kunta		430 Loimaa	1.1.2005
	219 Karinainen		636 Pöytyä	1.1.2005
04	Satakunnan vaalipiiri	04	Satakunnan vaalipiiri	
	293 Kullaa		886 Ulvila	1.1.2005
07	Pirkanmaan vaalipiiri	07	Pirkanmaan vaalipiiri	
	730 Sahalahti		211 Kangasala	1.1.2005
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
	728 Saari		580 Parikkala	1.1.2005
	891 Uukuniemi		580 Parikkala	1.1.2005
10	Pohjois-Savon vaalipiiri	10	Pohjois-Savon vaalipiiri	
	919 Vehmersalmi		297 Kuopio	1.1.2005
	212 Kangaslampi		915 Varkaus	1.1.2005
11	Pohjois-Karjalan vaalipiiri	11	Pohjois-Karjalan vaalipiiri	

Lakkautettu kunta		Uuden tai laajentuvan kunnan nimi		Ajankohta
251	Kiihtelysvaara	167	Joensuu	1.1.2005
856	Tuupovaara	167	Joensuu	1.1.2005
943	Värtsilä	848	Tohmajärvi	1.1.2005
12	Vaasan vaalipiiri	12	Vaasan vaalipiiri	
589	Peräseinäjoki	743	Seinäjoki	1.1.2005
15	Lapin vaalipiiri	15	Lapin vaalipiiri	
699	Rovaniemen mlk	698	Rovaniemi	1.1.2006
03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	
490	Mietoinen	503	Mynämäki	1.1.2007
04	Satakunnan vaalipiiri	04	Satakunnan vaalipiiri	
266	Kodisjoki	684	Rauma	1.1.2007
07	Pirkanmaan vaalipiiri	07	Pirkanmaan vaalipiiri	
864	Toijala	020	Akaa	1.1.2007
928	Viiala	020	Akaa	1.1.2007
439	Luopioinen	635	Pälkäne	1.1.2007
772	Suodenniemi	912	Vammala	1.1.2007
932	Viljakkala	980	Ylöjärvi	1.1.2007
07	Pirkanmaan vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
443	Längelmäki	182	Jämsä	1.1.2007
09	Etelä-Savon vaalipiiri	09	Etelä-Savon vaalipiiri	
085	Haukivuori	491	Mikkeli	1.1.2007
640	Pieksänmaa	593	Pieksämäki	1.1.2007
12	Vaasan vaalipiiri	12	Vaasan vaalipiiri	
479	Maksamaa	945	Vöyri-Maksamaa	1.1.2007
944	Vöyri	945	Vöyri-Maksamaa	1.1.2007
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
770	Sumiainen	992	Äänekoski	1.1.2007
774	Suolahti	992	Äänekoski	1.1.2007
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
292	Kuivaniemi	139	Ii	1.1.2007
940	Vuolijoki	205	Kajaani	1.1.2007
708	Ruukki	748	Siikajoki	1.1.2007
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
415	Leivonmäki	172	Joutsa	1.1.2008
02	Uudenmaan vaalipiiri	02	Uudenmaan vaalipiiri	
737	Sammatti	444	Lohja	1.1.2009
220	Karjaa	710	Raasepori	1.1.2009
606	Pohja	710	Raasepori	1.1.2009
835	Tammisaari	710	Raasepori	1.1.2009
03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	03	Varsinais-Suomen vaalipiiri	
602	Piikkiö	202	Kaarina	1.1.2009
040	Dragsfjärd	322	Kemiönsaari	1.1.2009
243	Kemiö	322	Kemiönsaari	1.1.2009
923	Västanfjärd	322	Kemiönsaari	1.1.2009
006	Alastaro	430	Loimaa	1.1.2009
482	Mellilä	430	Loimaa	1.1.2009
101	Houtskari	445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009
150	Inö	445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009
279	Korppoo	445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009

Lakkautettu kunta		Uuden tai laajentuvan kunnan nimi			Ajankohta
533	Nauvo		445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009
573	Parainen		445	Länsi-Turunmaa	1.1.2009
017	Askainen		481	Masku	1.1.2009
419	Lemu		481	Masku	1.1.2009
485	Merimasku		529	Naantali	1.1.2009
705	Rymättylä		529	Naantali	1.1.2009
920	Velkua		529	Naantali	1.1.2009
636	Pöytyä		636	Pöytyä	1.1.2009
979	Yläne		636	Pöytyä	1.1.2009
906	Vahto		704	Rusko	1.1.2009
073	Halikko		734	Salo	1.1.2009
252	Kiikala		734	Salo	1.1.2009
259	Kisko		734	Salo	1.1.2009
308	Kuusjoki		734	Salo	1.1.2009
501	Muurla		734	Salo	1.1.2009
586	Perniö		734	Salo	1.1.2009
587	Pertteli		734	Salo	1.1.2009
734	Salo		734	Salo	1.1.2009
776	Suomusjärvi		734	Salo	1.1.2009
784	Särkisalo		734	Salo	1.1.2009
04	Satakunnan vaalipiiri	04	Satakunnan vaalipiiri		
262	Kiukainen		050	Eura	1.1.2009
913	Vampula		102	Huittinen	1.1.2009
406	Lappi		684	Rauma	1.1.2009
06	Hämeen vaalipiiri	06	Hämeen vaalipiiri		
083	Hauho		109	Hämeenlinna	1.1.2009
210	Kalvola		109	Hämeenlinna	1.1.2009
401	Lammi		109	Hämeenlinna	1.1.2009
692	Renko		109	Hämeenlinna	1.1.2009
855	Tuulos		109	Hämeenlinna	1.1.2009
07	Pirkanmaan vaalipiiri	07	Pirkanmaan vaalipiiri		
506	Mänttä		508	Mänttä-Vilppula	1.1.2009
933	Vilppula		508	Mänttä-Vilppula	1.1.2009
493	Mouhijärvi		790	Sastamala	1.1.2009
912	Vammala		790	Sastamala	1.1.2009
988	Äetsä		790	Sastamala	1.1.2009
303	Kuru		980	Ylöjärvi	1.1.2009
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri		
044	Elimäki		286	Kouvola	1.1.2009
163	Jaala		286	Kouvola	1.1.2009
286	Kouvola		286	Kouvola	1.1.2009
306	Kuusankoski		286	Kouvola	1.1.2009
754	Anjalankoski		286	Kouvola	1.1.2009
909	Valkeala		286	Kouvola	1.1.2009
173	Joutseno		405	Lappeenranta	1.1.2009
09	Etelä-Savon vaalipiiri	09	Etelä-Savon vaalipiiri		
741	Savonranta		740	Savonlinna	1.1.2009
11	Pohjois-Karjalan vaalipiiri	11	Pohjois-Karjalan vaalipiiri		
045	Eno		167	Joensuu	1.1.2009

Lakkautettu kunta		Uuden tai laajentuvan kunnan nimi		Ajankohta
632	Pyhäselkä	167	Joensuu	1.1.2009
12	Vaasan vaalipiiri	12	Vaasan vaalipiiri	
414	Lehtimäki	005	Alajärvi	1.1.2009
004	Alahärmä	233	Kauhava	1.1.2009
233	Kauhava	233	Kauhava	1.1.2009
281	Kortesjärvi	233	Kauhava	1.1.2009
971	Ylihärmä	233	Kauhava	1.1.2009
315	Kälviä	272	Kokkola	1.1.2009
429	Lohtaja	272	Kokkola	1.1.2009
885	Ullava	272	Kokkola	1.1.2009
175	Jurva	301	Kurikka	1.1.2009
544	Nurmo	743	Seinäjoki	1.1.2009
743	Seinäjoki	743	Seinäjoki	1.1.2009
975	Ylistaro	743	Seinäjoki	1.1.2009
13	Keski-Suomen vaalipiiri	13	Keski-Suomen vaalipiiri	
179	Jyväskylä	179	Jyväskylä	1.1.2009
180	Jyväskylän mlk	179	Jyväskylä	1.1.2009
277	Korpilahti	179	Jyväskylä	1.1.2009
182	Jämsä	182	Jämsä	1.1.2009
183	Jämsänkoski	182	Jämsä	1.1.2009
633	Pylkönmäki	729	Saarijärvi	1.1.2009
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
973	Ylikiminki	564	Oulu	1.1.2009
247	Kestilä	791	Siikalatva	1.1.2009
603	Piippola	791	Siikalatva	1.1.2009
617	Pulkvila	791	Siikalatva	1.1.2009
682	Rantsila	791	Siikalatva	1.1.2009
02	Uudenmaan vaalipiiri	02	Uudenmaan vaalipiiri	
424	Liljendal	434	Loviisa	1.1.2010
434	Loviisa	434	Loviisa	1.1.2010
585	Pernaja	434	Loviisa	1.1.2010
701	Ruotsinpyhtää	434	Loviisa	1.1.2010
04	Satakunnan vaalipiiri	04	Satakunnan vaalipiiri	
537	Noormarkku	609	Pori	1.1.2010
609	Pori	609	Pori	1.1.2010
08	Kymen vaalipiiri	08	Kymen vaalipiiri	
405	Lappeenranta	405	Lappeenranta	1.1.2010
978	Ylämaa	405	Lappeenranta	1.1.2010
14	Oulun vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
208	Kalajoki	208	Kalajoki	1.1.2010
12	Vaasan vaalipiiri	14	Oulun vaalipiiri	
095	Himanka	208	Kalajoki	1.1.2010
06	Hämeen vaalipiiri	06	Hämeen vaalipiiri	
015	Artjärvi	560	Orimattila	1.1.2011
560	Orimattila	560	Orimattila	1.1.2011
07	Pirkanmaan vaalipiiri	07	Pirkanmaan vaalipiiri	
020	Akaa	020	Akaa	1.1.2011
310	Kylmäkoski	020	Akaa	1.1.2011
211	Kangasala	211	Kangasala	1.1.2011

Lakkautettu kunta			Uuden tai laajentuvan kunnan nimi			Ajankohta
	289	Kuhmalahti		211	Kangasala	1.1.2011
10	Pohjois-Savon vaalipiiri		10	Pohjois-Savon vaalipiiri		
	227	Karttula		297	Kuopio	1.1.2011
	297	Kuopio		297	Kuopio	1.1.2011
	916	Varpaisjärvi		402	Lapinlahti	1.1.2011
	402	Lapinlahti		402	Lapinlahti	1.1.2011
12	Vaasan vaalipiiri		12	Vaasan vaalipiiri		
	559	Oravainen		946	Vöyri	1.1.2011
	945	Vöyri-Maksamaa		946	Vöyri	1.1.2011

Eduskuntavaalit, laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto tilaston tietosisällöstä

Tilastokeskus tuottaa eduskuntavaaleista viralliset tilastot, jotka sisältävät keskeiset tiedot:

- puolueiden saamat äänimäärät ja osuudet kunnittain eroteltuna ennakkoäänestyksessä saatuihin ja varsinaisena vaalipäivänä saatuihin ääniin
- naisehdokkaiden saamat äänimäärät ja osuudet puolueittain ja vaalipiireittäin
- äänioikeutettujen ja äänestäneiden lukumäärät sukupuolen mukaan kunnittain sekä ennakkoäänestyksessä että varsinaisena vaalipäivänä
- ehdokkaiden ja valittujen kansanedustajien lukumäärät puolueittain sukupuolen mukaan sekä kaikkien ehdokkaiden äänimäärät ja vertausluvut vaalipiireittäin

Vuodesta 1983 lähtien tiedot löytyvät Tilastokeskuksen maksuttomasta tietokannasta eli StatFin -tilastopalvelusta (2003 alkaen myös äänestysalueittain).

1.2 Olennaiset käsitteet

Vaalitoimitus

Suomen Perustuslain mukaan valtiolta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta. Kansanedustajat valitaan välittömällä ja suhteellisilla vaaleilla valtioneuvoston kansanedustajapaikkojen jaosta vaalipiirien kesken tekemän päätöksen mukaisesti. Eduskuntavaalit toimitetaan joka neljäs vuosi toimitettavilla vaaleilla, vaalipäivä on vaalivuoden huhtikuun kolmas sunnuntai.

Vaalilainsäädäntö

Vuonna 1998 tehdyllä vaalilainsäädännön muutoksella koottiin kaikkia vaaleja koskevat säännökset yhteen lakiin, vaalilakiin (714/1998), joka tuli voimaan 8.10.1998. Vaalit toimitetaan voimassa olevan vaalilainsäädännön mukaisesti. Aiheesta tarkemmin Oikeusministeriön verkkosivuilla www.vaalit.fi (=> vaalilainsäädäntö) ja www.finlex.fi, vaalilaki (714/1998).

Vaalien toimittamisen keskeiset periaatteet

Kaikki Suomen vaalit toimitetaan noudattaen seuraavia periaatteita:

- **Vaalit ovat välittömät.** Valitsijat (äänioikeutetut) äänestävät suoraan niitä henkilöitä, jotka he tahtovat saada valituiksi.
- **Vaalit ovat suhteelliset.** Suhteellisissa vaaleissa jokainen puolue (tai muu ryhmittymä) saa sen määrän valittuja edustajia kuin mitä sen vaaleissa saama äänimäärä suhteessa muihin ryhmittymiin edellyttää (ei presidentinvaalit).
- **Vaalit ovat salaiset.** Vaalisalaisuudella tarkoitetaan, etteivät vaaliviranomaiset eivätkä muutkaan saa tietää, ketä äänestäjä on äänestänyt, vai onko hän jättänyt tyhjän äänestyslipun.
- **Vaaleissa on yleinen ja yhtäläinen äänioikeus.** Yleisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että äänioikeus on riippuvainen vain sellaisista edellytyksistä, jotka kansalaisella yleensä on. Yhtäläisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että jokaisella äänioikeutetulla on yhtäläinen äänioikeus vaikuttaa vaalin tulokseen. Yleisissä vaaleissa kullakin on yksi ääni.
- **Kunkin äänestäjän on äänestettävä itse.** Äänioikeutta ei saa käyttää valtuusmiehen eli asiamiehen kautta.
- **Äänestämisen on tapahduttava vaaliviranomaisen edessä.**
- **Suomen vaalijärjestelmä on henkilö- ja puoluevaalin yhdistelmä,** jossa samalla yhdellä numerolla äänestetään sekä puoluetta että henkilöä (ei presidentinvaalit).

Äänioikeus ja vaalikelpoisuus

Eduskuntavaaleissa äänioikeutettu on asuinpaikkaan katsomatta jokainen Suomen kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta.

Äänioikeutettu voi äänestää joko 1) ennakkoäänestysaikana tai 2) vaalipäivänä sunnuntaina.

Vaalikelpoisuus

Vaalikelpoinen eli kelpoinen ehdokkaaksi on jokainen äänioikeutettu, joka ei ole vajaavaltainen.

Kansanedustajaksi ei kuitenkaan voi valita ammattisotilasta. Lisäksi eräät korkeat viranomaiset, kuten valtioneuvoston oikeuskansleri ja korkeimman oikeuden jäsenet eivät voi olla kansanedustajina eivätkä siten myöskään ehdokkaina vaaleissa ilman että eroaisivat virastaan.

Ehdokkaiden asettaminen

Puolurekisteriin merkityllä puolueella on oikeus asettaa kussakin vaalipiirissä 14 ehdokasta, tai jos vaalipiirin paikkaluku ylittää 14, enintään yhtä monta ehdokasta kuin on edustajapaikkoja. Puolueiden lisäksi valitsijayhdistyksellä, jonka vähintään 100 saman vaalipiirin äänioikeutettua on perustanut, on oikeus asettaa ehdokas kansanedustajaksi. Sama henkilö saadaan samoissa vaaleissa asettaa vain yhden puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi ja vain yhdessä vaalipiirissä. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirissä on valitsijayhdistyksellä, jonka vähintään 30 vaalipiirin äänioikeutettua on perustanut, oikeus asettaa ehdokas kansanedustajaksi ja toinen hänen varamieheksensä.

Äänestysprosentti = äänestäneiden osuus äänioikeutetuista

Valtiollisissa vaaleissa tilastoissa esitetään neljä erilaista äänestysprosenttia:

- 1. Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti
- 2. ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti
- 3. kokonaisäänestysprosentti, joka sisältää edellä mainitut molemmat ryhmät
- 4. em. ryhmästä 2 erikseen eriteltynä Ruotsissa asuvien äänestysprosentti

Ennakkoäänestyksessä huomioon otetut, hyväksytyt ja hylätyt äänestysliput

Ennakkoäänien laskenta alkaa pääsääntöisesti varsinaisena vaalipäivänä, sunnuntaina, klo 15. Suurissa vaalipiireissä voidaan alkamisaikaa aikaistaa, kuitenkin niin että aikaisin mahdollinen aika on klo 12. Ennakkoäänien laskennan tulos pyritään saamaan valmiiksi klo 20:een mennessä, mistä alkaen niistä saadaan julkistaa ennakkotietoja.

Vaalipiirit

Eduskuntavaaleja varten maa on jaettu maakuntajaon pohjalta 15 vaalipiiriin. Eduskuntavaaleissa kansanedustajien paikat jakaantuvat vaalipiirien kesken valtioneuvoston päätöksen mukaisesti. Kansanedustajien paikkojen määrä muuttuu 17.4.2011 toimitettavissa eduskuntavaaleissa kahdessa vaalipiirissä. Uudenmaan vaalipiiri saa yhden lisäpaikan ja Pohjois-Savon vaalipiiri menettää yhden paikan. Lain mukaan Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiristä valitaan yksi kansanedustaja ja loput 199 edustajapaikkaa jaetaan suhteellisesti muiden vaalipiirien kesken maassa vakinaisesti asuvien Suomen kansalaisten lukumäärän mukaan. Lukumäärä otettiin väestötietojärjestelmästä 31.10.2010. Valtioneuvosto antoi 11.11.2010 asetuksen kansanedustajien paikkojen jaosta vaalipiirien kesken. Kansanedustajien paikat jakautuvat vuoden 2011 eduskuntavaaleissa seuraavasti:

- Helsingin vaalipiiri 21
- Uudenmaan vaalipiiri 35
- Varsinais-Suomen vaalipiiri 17
- Satakunnan vaalipiiri 9
- Hämeen vaalipiiri 14
- Pirkanmaan vaalipiiri 18
- Kymen vaalipiiri 12
- Etelä-Savon vaalipiiri 6
- Pohjois-Savon vaalipiiri 9
- Pohjois-Karjalan vaalipiiri 6
- Vaasan vaalipiiri 17
- Keski-Suomen vaalipiiri 10
- Oulun vaalipiiri 18
- Lapin vaalipiiri 7
- Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri 1

Vaalipiiri- ja kuntamuutokset sekä kuntaliitokset

Eri vuosien vaaleja koskevat vaalipiiri- ja kuntamuutokset sekä kuntaliitokset on esitetty internetissä tilaston luokitukset osiossa.

Kunnat on sijoitettu vaalipiireihin voimassa olevan vaalipiirijaon mukaan.

Tilastossa on käytetty voimassa olevaa tilastollista kuntaryhmitystä (Tilastokeskus, Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot). Tilastollisessa kuntaryhmityksessä kunnat jaetaan taajamaväestön osuuden ja suurimman taajaman väkiluvun perusteella kaupunkimaisiin, taajaan asuttuihin sekä maaseutumaisiin kuntiin. Luokitus perustuu väestölaskentojen yhteydessä kerran viidessä vuodessa tehtyyn taajamarajaukseen ja siitä saatuu tietoon taajamaväestöstä.

1. Kaupunkimaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000.
2. Taajaan asuttuja kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 %, asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000.
3. Maaseutumaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000, sekä kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 %, asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4 000.

Käytetyt luokitukset

Tilastokeskuksen kuntaluokitus. Vaalipiiri, kuntaryhmä, kunta, äänestysalue, puolue (puoluerekisteriin merkityt), ehdokkaiden ja valittujen ikä.

Vaalipiirien nimet eduskuntavaaleissa 2011 ovat:

1. Helsingin vaalipiiri
2. Uudenmaan vaalipiiri
3. Varsinais-Suomen vaalipiiri
4. Satakunnan vaalipiiri
5. Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri
6. Hämeen vaalipiiri
7. Pirkanmaan vaalipiiri
8. Kymen vaalipiiri
9. Etelä-Savon vaalipiiri
10. Pohjois-Savon vaalipiiri
11. Pohjois-Karjalan vaalipiiri
12. Vaasan vaalipiiri
13. Keski-Suomen vaalipiiri
14. Oulun vaalipiiri
15. Lapin vaalipiiri

Eduskuntavaaleissa 2011 asettivat ehdokkaita seuraavat rekisteröidyt puolueet:

- Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)
- Suomen Keskusta (KESK)
- Kansallinen Kokoomus (KOK)
- Ruotsalainen kansanpuolue (RKP)
- Suomen Kristillisdemokraatit (KD)
- Vihreä liitto (VIHR)
- Vasemmistoliitto (VAS)
- Perussuomalaiset (PS)
- Suomen Kommunistinen Puolue (SKP)
- Suomen Senioripuolue (SSP)
- Kommunistinen Työväenpuolue – Rauhan ja Sosialismin puolesta (KTP)
- Suomen Työväenpuolue STP (STP)
- Itsenäisyyspuolue (IP)
- Köyhien Asialla (KA)
- Piraattipuolue
- Muutos 2011
- Vapauspuolue – Suomen tulevaisuus

Tietojenkeruumenetelmät ja tietolähde

Tilastokeskus saa vaalien perusaineiston oikeusministeriön vaalitietojärjestelmästä, jonka teknisen toteuttamisen hoitaa Tieto Oyj.

1.3 Lait, asetukset ja suositukset

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (laki Tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös vaalitulokset. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Henkilötilastot vaalitulosten tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-1469-00).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisaineistoon. Tilaston perusaineisto perustuu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään, joka koostuu kuudesta osajärjestelmästä. Näitä ovat:

1. Pohjatietojärjestelmä, jossa ovat tiedot mm. vaalipiiri-, kunta-, äänestysaluejaoista sekä vaaliviranomaisista;
2. Äänestyspaikkajärjestelmä (äänestyspaikkarekisteri), jossa ovat tiedot yleisistä ennakoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista;
3. Äänioikeusjärjestelmä (äänioikeusrekisteri), johon Väestörekisterikeskus poimii tiedot äänioikeutetuista 46. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteriin otetaan jokaisesta äänioikeutetusta ne tiedot (mm. nimi, henkilötunnus, vaalipiiri, kotikunta ja äänestyspaikka), jotka olivat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteri tulee lainvoimaiseksi 12. päivänä ennen vaalipäivää kello 12;
4. Ehdokasjärjestelmä (ehdokasrekisteri), johon merkitään ehdokkaasta seuraavat tiedot: nimi, ehdokasnumero, ammatti, kotikunta, puolue/valitsijayhdistys (jonka ehdokkaana hän on), henkilötunnus;
5. Keskitetty laskentajärjestelmä, johon vaalipiirilautakunnat ja kuntien keskusvaalilautakunnat toimittavat vaalien tulostiedot;
6. Tilasto- ja tietopalvelujärjestelmä, jonka avulla vaalien tulostiedot ja muut tilastotiedot välitetään tiedotusvälineille ja Tilastokeskukselle.

Tilastokeskuksen vaalitietojärjestelmä koostuu neljästä vaalitiedostosta, joita ovat: aluetiedosto, puoluetiedosto, ehdokastiedosto ja ehdokasrekisteri.

Ehdokkaiden ja valittujen tausta-analyysi

Analyysi perustuu toisaalta valtakunnalliseen ehdokasrekisteriin (Oikeusministeriö) ja alustavan laskennan tuloksiin ja toisaalta Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston tietoihin.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Vaalitilastojen aineisto perustuu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään ja vaaliviranomaisten toimittamiin tietoihin, joita voidaan pitää luotettavana.

4. Tietojen ajantasaisuus ja tarkkuus

Vahvistetut tiedot poikkeavat aina jonkin verran ennakkotilastojen luvuista. Vaaliyön jälkeiset 'ennakkotulokset' palvelevat käyttäjiä kunnes saadaan vahvistettu tulos.

Tulokset muuttuvat vahvistetun tuloksen jälkeen kaikilta osin: äänestysalueittain, kunnittain, vaalipiireittäin, puolueittain sekä kaikkien ehdokkaiden ja valittujen saamien äänimäärien suhteen, jolloin jopa heidän keskinäinen järjestyksensä voi muuttua.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Ensimmäinen aineisto eli ennakkotilastot julkaistaan internetissä, StatFin-palvelussa sekä Eduskuntavaalit-tilastosivulla, mahdollisimman pikaisesti. Kunnittaiset ja äänestysalueittaiset (vuodesta 2003) vaalitiedot sekä valittujen saamat äänimäärät viedään StatFin-palveluun.

Eduskuntavaalit-tilastosivulla julkaistaan kolmella kielellä (suomi, ruotsi ja englanti) julkistuksia ja kyseistä vaalia koskevien taulukoiden lisäksi aikasarjataulukkoita. Toinen aineisto eli lopulliset tiedot toimitetaan Tilastokeskukselle vaalituloksen vahvistamisen jälkeen. Vaalituloksen vahvistamisen jälkeen julkaistaan Internetissä ennakkotilastoja vastaavat vahvistetut tiedot tilastosivulla sekä päivitetään StatFin-palveluun tietokannat.

Maksullisessa ALTIKA – tietokannassa on eduskuntavaaleista vaalitulostietoja vuodesta 1983 alkaen.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Uusi tilastollinen kuntaryhmitys (kaupunkimaiset, taajamamaiset ja maaseutumaiset) otettiin käyttöön vuodesta 1999 alkaen. Sitä aikaisemmin kunnat ryhmiteltiin seuraavasti: kaupungit ja muut kunnat. Vaalien välillä tapahtuneet vaalipiiri- ja kuntamuutokset on huomioitu tilastoissa, joissa on vertailutieto edellisen vaalin tuloksiin.

Eduskuntavaalit-tilastosivulla esitetään vaalitulostietoja (alkaen vuodesta 1908) aikasarjataulukkoina. Ennakkotilastot eduskuntavaaleista on julkaistu internetissä tilastosivulla vuodesta 1995. Lisäksi StatFin-palvelussa on aikasarja eduskuntavaaleista alkaen vuodesta 1983 (huom. vuodesta 2003 myös äänestysalueittaiset tiedot).

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys sekä dokumentointi

Oikeusministeriö julkaisee kattavaa yleistietoa eri vaaleista sekä valtakunnallisen ehdokasrekisterin ja vaalitulostietoja verkkosivuillaan (www.vaalit.fi). Oikeusministeriön julkaisema tilasto ennakkoäänestäneiden osalta poikkeaa Tilastokeskuksen ennakkoäänestäneiden tilastosta, sillä ne määritellään eri perustein:

- Oikeusministeriö laskee ennakkoäänestäneiden määrän äänioikeutettujen määrästä
- Tilastokeskus laskee ennakkoäänestäneiden määrän kaikkien äänestäneiden määrästä

Tilastoissa käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen kotisivuilta.

Lisätietoja

Kimmo Moisio (09) 1734 3239

Jaana Asikainen (09) 1734 3506

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

vaalit@tilastokeskus.fi

<http://tilastokeskus.fi/eduskuntavaalit>

Lähde: Eduskuntavaalit 2011, ennakkotieto, Tilastokeskus